

**Препорака [CM/Rec\(2007\)15](#)
на Комитетот на министри до земјите членки
за мерки кои се однесуваат на медумско покривање изборни кампањи**

*(Усвоена од Комитетот на министри на 7 ноември 2007 година,
на 1010-иот состанок на замениците министри)*

© 2020 Совет на Европа. Сите права се задржани. Правата на користење ги има Европската Унија под одредени услови. Ниту еден дел од публикацијата не смее да се преведува, репродуцира или пренесува, во кој било облик или со кое било средство, електронско (ЦД-ром, Интернет, итн.) или механичко, вклучително и фотокопирање, снимање или каков било систем за складирање или повлекување на податоци, без претходно писмено одобрение од Директоратот за комуникации (F-67075 Стразбург Цедекс или publishing@coe.int).

Овој превод е изработен со средства од заедничката програма на Европската Унија и Советот на Европа. Тука искажаните мислења не треба да се сметаат за официјално мислење на Европската Унија.

Комитетот на министри, во согласност со условите наведени во член 15.б од Статутот на Советот на Европа;

Истакнувајќи ја важната улога на медиумите во модерните општества, посебно во време на избори;

Земајќи го предвид постојаниот развој на информатичката и комуникациската технологија и развојот на медиумската сцена што бара ревизија на Препораката бр. R (99) 15 на Комитетот на министри за мерките за медиумско покривање на изборни кампањи;

Свесни за потребата да се земат предвид значителните разлики кои се уште постојат помеѓу печатените и емитуваните медиуми;

Земајќи ги предвид разликите помеѓу линеарните и нелинеарните аудио-визуелни медиумски услуги, посебно во поглед на нивниот допир до публиката, влијанието и начинот на кои се конзумираат;

Нагласувајќи дека основниот принцип на уредничка независност на медиумите има посебна важност во период на избори;

Истакнувајќи дека медиумското покривање на емитуваните медиуми треба да биде фер, балансирано и непристрасно;

Повикувајќи се на основните принципи од Резолуцијата бр. 2, усвоена на 4-тата Конференција на министри за политика на масовни медиуми (Прага, декември 1994 година), и Препораката бр. R (96) 10 на Комитетот на министри за гарантирање независност на јавниот сервис за емитување;

Забележувајќи го појавувањето на медиуми од јавен сервис во информатичкото општество онака како што е опишано во Препораката Rec(2007)3 на Комитетот на министри за обемот на работа на медиумите од јавен сервис во информатичкото општество;

Земајќи предвид дека медиумите од јавниот сервис се јавно одговорен извор на информации кои имаат посебна одговорност за обезбедување фер, балансирано и темелно покривање на избори во нивните програми, што може да вклучува пренесување пораки од политички партии и кандидат(к)и бесплатно и на еднаква основа;

Забележувајќи дека посебно внимание треба да се посвети на одредени посебни карактеристики за покривање медиумски кампањи, како на пример споделување анкети, платено политичко рекламирање, правото на одговор, денови за рефлектирање и обезбедување време во предизборието;

Истакнувајќи ја важната улога на саморегулаторните мерки од самите медиумски професионалци – на пример, во форма на кодекс на однесување – со што се поставуваат насоки на добра пракса за одговорно, точно и фер покривање на изборни кампањи;

Прифаќајќи ја комплементарната природа на регулаторни и саморегулаторни мерки во оваа област;

Убедени во корисноста на соодветните рамки за медиумско покривање на избори кои ќе придонесат за слободни и демократски избори, имајќи ги предвид различните правни и практични пристапи на земјите членки во оваа област и фактот дека истите може да биде предмет на различни области во правото;

Прифаќајќи дека секоја регулаторна рамка за медиумско покривање на избори треба да го почитува фундаменталниот принцип на слобода на изразување заштитена со член 10 од

Европската конвенција за заштита на човековите права и фундаменталните слободи, толкуван според Европскиот суд за човекови права;

Повикувајќи се на Препораката [Rec\(2004\)16](#) на Комитетот на министри за правото на одговор во новото медиумско опкружување, што дава можност за лесно за користење инстант или брза корекција на спорните информации;

Препорачува на владите на земјите членки, доколку веќе тоа не го сториле, да истржат начини на обезбедување почитување на принципите тука наведени, а кои се однесуваат на покривањето медиумски кампањи од страна на медиумите, и, онаму каде што е потребно, усвојување соодветни мерки за имплементација на овие принципи во домашното законодавство и во согласност со уставното право.

Дефиниции

За целите на оваа препорака:

Поимот „медиум“ се однесува на оние одговорни за периодично креирање информации и содржини и за нивно споделување со кое имаат и уредничка одговорност, независно од средствата и технологијата за нивно испорачивање, а кои се наменети да бидат примени од, и кои може да имаат јасно влијание врз значителен дел од општата јавност. Ова, меѓу другото, вклучува печатени медиуми (весници, периодични изданија) и медиуми кои се споделуваат преку електронските мрежи за комуникација, како што се емитуваните медиуми (радио, телевизија и други линеарни аудио-визуелни медиумски услуги), онлајн вести (како на пример онлајн изданија на весници и билтени) и нелинеарни аудио-визуелни медиумски услуги (како на пример телевизија по барање).

Обем на препораката

Принципите на оваа препорака се применуваат на сите видови политички избори кои се случуваат во земјите членки, вклучително претседателски, владини, регионални и, каде што е применливо, локални избори и референдуми.

Овие принципи исто така треба да се применуваат, онаму каде што е тоа соодветно, на медиуми кои известуваат за избори кои се случуваат во странство, посебно кога таквите медиуми споменуваат лица од земјата каде што се случуваат изборите.

Во земјите членки каде што поимот „предизборен период“ е дефиниран со домашната легислатива, принципите содржани во оваа препорака исто така треба да се применуваат.

Принципи

I. Општи одредби

1. Немешање од јавните власти

Јавните власти треба да се воздржат од мешање во активностите на новинар(к)ите и другиот персонал во медиумите во поглед на влијаење на изборите.

2. Заштита од напади, заплашување и други видови незаконски притисок врз медиумите

Јавните власти треба да преземат соодветни чекори за ефективна заштита на новинар(к)ите и другиот персонал во медиумите и нивните простории, бидејќи тоа е од големо значење за време на избори. Во исто време, оваа заштита не треба да ги попречува медиумите во вршење на нивната работа.

3. Уредничка независност

Регулаторните рамки за медиумско покривање на избори треба да ја почитуваат уредничката независност на медиумите.

Земјите членки треба да обезбедат да има ефективна и јасна поделба помеѓу имањето контрола врз медиумите и одлучувањето во поглед на медиумската содржина и имањето политички авторитет или влијание.

4. *Сопствеништво од јавни власти*

Земјите членки треба да усвојат мерки според кои медиумите кои се во сопственост на јавни власти, кога покриваат изборни кампањи, треба тоа да го прават на фер, балансиран и непристрасен начин, без дискриминирање против или поддржување на одредена политичка партија или кандидат/ка.

Доколку таквите медиуми прифатат платено политичко рекламирање во нивните објави, истите треба да се осигураат дека сите политички учесници/чки и партии кои бараат да закупат место за рекламирање се третираани еднакво и на недискриминирачки начин.

5. *Професионални и етички стандарди на медиумите*

Се охрабруваат сите медиуми да развијат саморегулаторни рамки и да инкорпорираат саморегулаторни професионални и етички стандарди во поглед на нивното покривање на изборни кампањи, вклучително, меѓу другото, и почитување на принципите на човековото достоинство и недискриминација. Овие стандарди ќе ги одразат нивните конкретни улоги и одговорности во демократските процеси.

6. *Транспарентност на, и пристап до, медиумите*

Доколку медиумите прифатат платено политичко рекламирање, регулаторните или саморегулаторните рамки треба да обезбедат таквото рекламирање да биде јасно препознатливо.

Кога медиумите се во сопственост на политички партии или политичар(к)и, земјите членки треба да обезбедат тоа да биде транспарентно за јавноста.

7. *Право на одговор или еднакви правни лекови*

Со оглед на краткото траење на изборна кампања, секој/а кандидат/ка или политичка партија кој/а има право на одговор или еднакви правни лекови согласно домашното законодавство или системи, треба да може да го примени тоа право или еднаквите правни лекови за време на кампањата без непотребно задоцнување.

8. *Анкетите*

Регулаторните или саморегулаторните рамки треба да обезбедат медиумите, при споделување резултати од анкети, да ѝ овозможат на јавноста доволно информации за да може јавноста да донесе суд за вредноста на анкетите. Таквите информации може конкретно:

- Да ја именуваат политичката партија или друга организација или лице кои ја нарочале и платиле анкетата;
- Да ја идентификуваат организацијата која ја спроведува анкетата и методологијата која истата ја применува;
- Да го наведат примерокот и маргината на грешка на анкетата;
- Да наведат дата и/или период кога била направена анкетата.

За сите други прашања кои го засегаат начинот на кој медиумот ги презентира резултатите од анкетите, одлучуваат самите медиуми.

Секое ограничување од земјите членки со кое се забранува објавување/споделување анкети (кои се однесуваат на намерите за гласање) на денот на гласањето или неколку дена пред

гласањето треба да е во согласност со член 10 од Европската конвенција за човекови права и фундаментални слободи, онака како што го толкува Европскиот суд за човекови права.

Слично, во поглед на излезните анкети, земјите членки може да размислат за забранување на медиумите да известуваат за резултатите од таквите анкети се додека не се затворат сите гласачки места во земјата.

9. *„Ден на рефлексивност“*

Земјите членки треба да размислат за основаноста за вклучување одредби во нивните регулаторни рамки со кои се забранува ширење на партиски изборни пораки на денот пред гласањето или да овозможат нивно повлекување.

II. **Мерки кои ги засегаат емитуваните медиуми**

1. *Општа рамка*

За време на изборни кампањи, регулаторните рамки треба да поттикнат и олеснат плуралистичко изразување мислења преку емитуваните медиуми.

Почитувајќи ја уредничката независност на радиодифузерите, регулаторните рамки треба исто така да обезбедат обврска за покривање изборни кампањи на фер, балансиран и непристрасен начин во севкупните програмски активности на радиодифузерите. Таквата обврска треба да важи и за медиумите од јавниот сервис и за приватните радиодифузери во нивните соодветни области на емитување.

Земјите членки може да дерогираат од овие мерки во поглед на оние емитувани медиумски услуги исклучиво посветени на, и јасно идентификувани како, само-промовирање на политичка партија или кандидат/ка.

2. *Вести и програми за тековни работи*

Онаму каде што ова не е саморегулирано, земјите членки треба да усвојат мерки според кои медиумите на јавниот сервис и приватните радиодифузери, во текот на изборниот период, треба да бидат посебно фер, балансирани и непристрасни во нивните вести и програми за тековни работи, вклучително и дискусии како интервјуа или дебати.

Нема привилегиран третман од страна на радиодифузерите за јавните власти во текот на таквите програми. Оваа тема примарно треба да се третира преку соодветни саморегулаторни мерки. Во таа насока, земјите членки може да истражат дали, доколку е применливо, релевантните власти кои го следат покривањето на изборите треба да имаат повеќе овластувања да интервенираат со цел да ги отстранат можните недостатоци.

3. *Нелинеарни аудио-визуелни услуги на медиумите од јавниот сервис*

Земјите членки треба да ги применуваат принципите од точка 1 и 2 погоре или слични одредби за нелинеарните аудио-визуелни медиумски услуги на медиумите од јавниот сервис.

4. *Бесплатно време за емитување и еднакво присуство за политички партии/кандидат(к)и на медиумите од јавниот сервис*

Земјите членки треба да го земат предвид советот за вклучување одредби во нивните регулаторни рамки со кои медиумите од јавниот сервис ќе обезбедат бесплатно време за емитување и други линеарни аудио-визуелни медиумски услуги и/или еднакво присуство на нивните нелинеарни аудио-визуелни медиумски услуги за политички партии/кандидат(к) во текот на изборниот период.

Секоја пат кога такво време и/или еднакво присуство е загарантирано, истото треба да биде на фер и недискриминирачки начин, врз основа на транспарентни и објективни критериуми.

5. Платено политичко рекламирање

Во земјите членки каде на политичките партии и кандидат(к)и им е дозволено да закупат место за рекламирање за изборни цели, регулаторните рамки треба да обезбедат сите страни кои учествуваат да имаат можност да закупат место за рекламирање и соодветно еднакви услови и тарифи за плаќање.

Земјите членки може да размислат за воведување одредба во нивните регулаторни рамки за ограничување на износот за закуп на простор за политичко рекламирање и времето кое партијата или кандидатот/ката може да го закупи.

Постојаните презентер(к)и на вести и програми за тековни случувања не треба да учествуваат во платено политичко рекламирање.

Советот на Европа е водечка организација за човековите права на континентот. Таа се состои од 47 држави членки, вклучувајќи ги сите држави членки на Европската Унија. Сите држави членки на Советот на Европа ја потпишаа Европската конвенција за човекови права, која претставува меѓународен договор за заштита на човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човекови права ја следи примената на оваа конвенција од страна на државите членки.

www.coe.int

Земјите членки на Европската Унија одлучија да ги поврзат своите знаења, ресурси и судбини. Заедно тие изградија зона на стабилност, демократија и оддржлив развој, истовремено одржувајќи ја културната разновидност, толеранцијата и индивидуалните слободи. Европската Унија се залага за споделување на своите достигнувања и вредности со држави и народи надвор од нејзините граници.

www.europa.eu

Овој превод е изработен со средства од заедничката програма на Европската Унија и Советот на Европа. Тука наведените мислења не треба да се смета дека го рефлектираат официјалното мислење на Европската Унија.

Translation co-funded
by the European Union

